

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Τμήμα: Πολιτικών Επιστημών.

Τίτλος Μαθήματος: Πολιτικές Θεωρίες της Νεωτερικότητας

Όνομα διδάσκοντος: Γιώργος Σουβλής

Mail επικοινωνίας: george.souvlis@eui, g.souvlis@yahoo.gr

Κατηγορία μαθήματος: Υποχρεωτικό

Εξάμηνο: Εαρινό

Περιγραφή και στόχοι μαθήματος:

Βασική στόχευση του μαθήματος είναι να προσφέρει μια βασική κατανόηση των τρόπων με τους οποίους η πολιτική θεωρία έχει συλλάβει την νεωτερική συνθήκη. Για αυτόν τον λόγο στο μάθημα αυτό θα γίνει παρουσίαση των βασικών εννοιολογικών σχημάτων προερχόμενων από τα πεδία της πολιτικής θεωρίας αλλά και της ιστορικής κοινωνιολογίας και της σύγχρονης ιστοριογραφίας. Η συμβολή των τελευταίων κλάδων κρίνεται αναγκαία για την ιστοριοποίηση των επιμέρους υπό εξέταση θεματικών. Ως νεωτερικές κοινωνίες ορίζονται οι κοινωνίες που εμφανίστηκαν στην δύση, και εκτός αυτής, μετά το ξέσπασμα της Γαλλικής και της Βιομηχανικής Επανάστασης και οι οποίες αναδιαμορφώθηκαν με βάση αυτές. Με δεδομένο αυτό θα εξεταστούν οι διάφορες μεταμορφώσεις του Πολιτικού τόσο στην Ευρώπη όσο και εκτός αυτής από το 1789 και έπειτα. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ανάλυση τόσο της ιδεολογίας του πολιτικού φιλελευθερισμού και στις θεσμικές εκδοχές με τις οποίες αυτός εκδηλώθηκε από τις αρχές του 19^{ου} αιώνα μέχρι και σήμερα όσο και στις αμφισβητήσεις του από συντηρητική ιδεολογία, τις δεξιές αυταρχικές ιδεολογίες του μεσοπολέμου και τα κομμουνιστικά πειράματα που εμφανίστηκαν από την Ρωσική Επανάσταση και μετά. Έτσι με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές που παρακολούθησαν το μάθημα θα είναι σε θέση α) να αποτιμήσουν την ιδεολογία και τις θεσμικές εκδοχές του πολιτικού φιλελευθερισμού β) να αποτιμήσουν τις θεωρίες περί ολοκληρωτισμού όπως αυτή έχει διατυπωθεί τόσο από την ιστορική κοινωνιολογία και την ιστοριογραφία δ) να αποτιμήσουν την αριστερή αμφισβήτηση του πολιτικού φιλελευθερισμού τόσο σε επίπεδο ιδεολογίας όσο και σε επίπεδο θεσμικών μορφών από το κομμουνιστικό παράδειγμα.

Η αξιολόγηση του μαθήματος θα γίνεται με τελικές εξετάσεις στο τέλος του εξαμήνου με ύλη που θα βασίζεται σε όσα έχουν διδαχθεί κατά την διάρκεια της περιόδου αυτής (80% ή 100%). Για να μπορέσετε να συμμετάσχετε στις εξετάσεις οφείλετε να κάνετε εγγραφή στο e-class στο μάθημα αυτό. Θα λάβετε σύντομα σχετική ενημέρωση για το πώς θα γίνει ακριβώς η εξέταση. Τα κείμενα που αναγράφονται ως ύλη εξετάσεως του μαθήματος έχουν όλα αναρτηθεί στο e-class όπως και όλα όσα χρησιμοποιήθηκαν για τις επιμέρους διαλέξεις. Επίσης, υπάρχει η δυνατότητα για προαιρετική εκπόνηση εργασίας η οποία θα αξιολογείται με 2 βαθμούς. Οι εργασίες θα αφορούν τα εξής τέσσερα κείμενα πολιτικής θεωρίας: α) Νικολό Μακιαβέλι, *Ηγεμόνας*, β) Μαξ Βέμπερ, *Η Πολιτική ως Επάγγελμα*, γ) Καρλ Μαρξ, *Η 18^η Μπρυμαίρ του Λουδοβίκου Βονοπάρτη* (κεφ. I-IV), δ) Βλάντιμιρ Λένιν, *Τι να κάνουμε;* (I-III). Ο καθένας από εσάς που θα διαλέξει να κάνει εργασία θα μου στείλει μέχρι την επόμενη Κυριακή email στο g.souvlis@yahoo.gr και θα με ενημερώσει σε ποιο από τα τέσσερα κείμενα θέλει να κάνει εργασία και θα βάλει μαζί το α), β), γ) ή δ) (το όνομα δηλ το κάθε κειμένου) και το όνομα του και το έτος σπουδών του. Οι εργασίες θα παραδοθούν στις 30 Ιουνίου στο παραπάνω email. Σε αυτές θα πρέπει να διαβάσετε το ένα από τα τέσσερα κείμενα και να ανασυγκροτήσετε σε 6 σελίδες τα βασικά επιχειρήματα που σε αυτό βρίσκετε ενδιαφέροντα. Όποιος έχει περαιτέρω ερωτήσεις αναφορικά με τις εργασίες μου στέλνει email. Θα τηρηθούν αυστηρά τα deadline τόσο για την ανάληψη εργασίας (μέχρι τις 31 Μαΐου) όσο και της για την παράδοση αυτής, δεν θα υπάρχουν εξαιρέσεις.

Ως εγχειρίδιο για το μάθημα προτείνεται το Φωτεινή Βάκη, *Η Πρόοδος στον Διαφωτισμό: Πρόσωπα και Προσωπεία*, Ευρασία, Αθήνα, 2012.

Συναντήσεις και το υλικό γύρω από το οποίο στηρίχθηκε κάθε μια από τις διαλέξεις:

1^η: Προοιωνίζοντας την νεωτερική πολιτική Ι: Νικολό Μακιαβέλι.

Κείμενα: Νικολό Μακιαβέλι, *Ο Ηγεμόνας*, προσβάσιμο ηλεκτρονικά εδώ: <https://pernoampariza.files.wordpress.com/2013/12/cebdceb9cebacebfcebbcf8c-cebcceb1cebaceb9ceb1ceb2ceadcebbceb9-cebf-ceb7ceb3ceb5cebccf8ccebdceb1cf82.pdf>

Γιώργος Ρούσσης, *Το Κράτος*, Γκοβόστης, Αθήνα, 1994, σελ. 29-43.

2^η: Προοιωνίζοντας την νεωτερική πολιτική ΙΙ: Χομπς, Λοκ, Ρουσσώ.

Κείμενα: Άρης Στυλιανού, *Θεωρίες Κοινωνικού Συμβολαίου: Από τον Γκρότιους στον Ρουσσώ*, Πολίς, Αθήνα, 2006, σελ. 73-181.

3^η: Θεμελιώνοντας την Νεωτερική Πολιτική: Η Γαλλική Επανάσταση.

Κείμενα: Eric Hobsbawm, *Η εποχή των επαναστάσεων, 1789-1848*, ΜΙΕΤ, Αθήνα, 2015, σελ. 83-116.

4^η: Η άρνηση των Πολιτικών κεκτημένων της Γαλλικής Επανάστασης: Η περίπτωση του Έντμουντ Μπερκ.

Κείμενα: Γιώργος Ρούσσης, *Το Κράτος*, Γκοβόστης, Αθήνα, 1994, σελ. 128-138.

5^η: Η Ριζοσπαστική επαναικαιοποίηση των αιτημάτων της Γαλλικής Επανάστασης: Ο Μαρξ και η Πολιτική.

Κείμενα: Στάθης Κουβελάκης, «Ο Μαρξ και η Μαρξική κριτική της Πολιτικής: Από τις Επαναστάσεις του 1848 στην Παρισινή Κομμούνα, ή εργασία της διόρθωσης», *Ουτοπία*, τεύχος 71 (2006), σελ. 63-77.

Καρλ Μαρξ, *Η 18^η Μπρυμαίρ του Λουδοβίκου Βονοπάρτη*, Θεμέλιο, Αθήνα, 1986.

6^η: Η αέναη επιδίωξη νοήματος: Ο Max Weber και η πολιτική νεωτερικότητα.

Κείμενα: Max Weber, «Η Πολιτική ως Επάγγελμα», Πανεπιστήμιο Κρήτης, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης, Πολιτική Φιλοσοφία, ηλεκτρονικά πρόσβασιμο εδώ: https://dappolitikou.files.wordpress.com/2012/02/weber-politics_vocation.pdf

7^η: Οι αντινομίες της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας: Η Ιταλική σχολή των Ελίτ.

Κείμενα: Gustav Auernheimer, «Robert Michels: Κριτικής της Σοσιαλδημοκρατίας. Οι καταβολές της κοινωνιολογίας των Κομμάτων», *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, Τόμος 9 (1997), σελ. 5-41.

Ρόμπερτ Μίχελς, *Κοινωνιολογία των Πολιτικών Κομμάτων στην Σύγχρονη Δημοκρατία*, Γνώση, Αθήνα, 1997, σελ. 501-536.

Colin Hay, Michael Lister & David Marsh (επιμελητές), *Το Κράτος: Θεωρίες και Προσεγγίσεις*, Σαβάλλας, Αθήνα, 2011, σελ. 78-107.

[Mark Evans, «Η Θεωρία των Ελίτ»]

8^η: «Η σημασία της νεωτερικότητας έγκειται στο να ζεις μια ζωή χωρίς ψευδαισθήσεις χωρίς την ίδια στιγμή αισθάνεσαι απογοητευμένος»: Ο Antonio Gramsci και οι διαφορετικές πιθανές νεωτερικότητες.

Κείμενα: Γιώργος Σκουλάς, «Εννοιολόγηση της θεωρίας του Γκράμσι για την Ηγεμονία και το Κράτος», *Θέσεις*, Τεύχος 57.

Chris Harmann & Chris Bambery, *Αντόνιο Γκράμσι: Η ζωή και οι ιδέες ενός επαναστάτη*, Μαρξιστικό Βιβλιοπωλείο, Αθήνα, 2007, σελ. 11-60.

[Chris Bambery, «Αντόνιο Γκράμσι»]

9^η: Η φασιστική πολιτική νεωτερικότητα: Προς μια αυταρχική αναδιατύπωση της λαϊκής κυριαρχίας.

Κείμενα: Dylan Riley, «Τι είναι ο Τραμπ;», *Τετράδια Μαρξισμού*, Τεύχος 10 (2019), προσβάσιμο στο

<http://tetradia-marxismou.gr/%CF%84%CE%B9-%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%B9-o-%CF%84%CF%81%CE%B1%CE%BC%CF%80/>

Συνέντευξη του Έντσο Τραβέρσο με τον Γιώργο Σουβλή, «Μαρξισμός, Φασισμός και Ολοκαύτωμα», *Marginalia*, προσβάσιμο στο <https://marginalia.gr/arthro/marxismos-fasismos-kai-olokaytoma-synenteyxi-toy-entso-traverso-me-ton-giorgo-soyvli/>

Robert Paxton, *Η Ανατομία του φασισμού*, Κέδρος, Αθήνα, 2006, σελ. 81-166.

Dylan Riley, *The Civic Foundations of Fascism in Europe*, Verso, London, 2019, σελ. 12-37.

10^η: Ο Δυτικός Μαρξισμός και η Πολιτική Νεωτερικότητα: Οι υπερδομές ως επικαθοριστικές όψεις των επιμέρους κοινωνικών σχηματισμών;

Κείμενα: Perry Anderson, *Ο Δυτικός Μαρξισμός*, Ράππα, Αθήνα, 1978.

11^η: Η υπαγωγή της πολιτικής στις επιταγές της οικονομίας: Το νεοφιλελεύθερο παράδειγμα.

Κείμενα: David Harvey, *Νεοφιλελευθερισμός: Ιστορία και Παρόν*, Καστανιώτης, Αθήνα, 2007, σελ. 68-123.

12^η: Ανακεφαλαίωση.

Ύλη για τις εξετάσεις από τα παραπάνω κείμενα:

Νικολό Μακιαβέλι, *Ο Ηγεμόνας*, προσβάσιμο ηλεκτρονικά εδώ:
<https://pernoampariza.files.wordpress.com/2013/12/cebdceb9cebacebfcebbcf8c-cebcceb1cebaceb9ceb1ceb2ceadcebbceb9-cebf-ceb7ceb3ceb5cebccf8cccebdceb1cf82.pdf>

Γιώργος Ρούσσης, *Το Κράτος*, Γκοβόστης, Αθήνα, 1994, σελ. 29-43.

Dylan Riley, «Τι είναι ο Τραμπ;», *Τετράδια Μαρξισμού*, Τεύχος 10 (2019), προσβάσιμο στο
<http://tetradia-marxismou.gr/%CF%84%CE%B9-%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%B9-o-%CF%84%CF%81%CE%B1%CE%BC%CF%80/>

Συνέντευξη του Έντσο Τραβέρσο με τον Γιώργο Σουβλή, «Μαρξισμός, Φασισμός και Ολοκαύτωμα», *Marginalia*, προσβάσιμο στο <https://marginalia.gr/arthro/marxismos-fasismos-kai-olokaytoma-synenteyxi-toy-entso-traverso-me-ton-giorgo-soyvli/>

Robert Paxton, *Η Ανατομία του φασισμού*, Κέδρος, Αθήνα, 2006, σελ. 81-166.

Dylan Riley, *The Civic Foundations of Fascism in Europe*, Verso, London, 2019, σελ. 12-37.

David Harvey, *Νεοφιλελευθερισμός: Ιστορία και Παρόν*, Καστανιώτης, Αθήνα, 2007, σελ. 68-123.

